

De invloed van licht bij kippen.

1. Vruchtbaarheid.

Mensen die kleinvee houden of andere dieren staan vaak dicht bij de natuur.

Kippenfokkers beleven het voorjaar met pasgeboren jonge kuikens.

Nieuw leven, de lente is in aantocht.

Schaphenhouders zien hun lammetjes geboren worden in het voorjaar.

In de herfst is er het dekseizoen.

Er worden dan al plannen gemaakt om de drukke lammertijd in het voorjaar zoveel mogelijk in een korte tijd te laten plaats vinden. Of juist gespreid over een langere tijd als er geen voldoende hokruimte is.

Schaphenhouders kunnen de schapen sponzen. Er wordt dan een spons ingebracht bij de ooien.

Na 12 tot 14 dagen wordt de spons verwijderd en krijgt het schaap een hormooninjectie.

Ongeveer 36 uren na het verwijderen van de sponzen is het schaap bronstig en kan de dekking plaatsvinden. Licht is een belangrijke factor bij het bronstig worden.

Met de methode die ik hiervoor beschrijf wordt de schaphenhouder minder afhankelijk van de normale bronsttijd en kan dus al eerder bronstige schapen krijgen.

De natuurlijke cyclus wordt gemanipuleerd.

Hierdoor kunnen al in januari of februari lammeren geboren worden.

Voor wat betreft ons pluimvee kan eigenlijk het hele jaar wel worden gefokt.

Of sprake is van een goede bevruchting hangt echter af van hoelang het licht is.

We zien gedurende de herfst en winter de hoeveelheid en de tijd dat er licht is, afnemen.

Bij de afname van natuurlijk licht en zonder kunstmatig bijlicht neemt de bevruchting af.

Door minder licht kunnen kippen op houden met leggen van eieren, de natuur komt in rust.

Wij, pluimveefokkers, sponzen niet zoals bij de schapen, maar we hebben een andere truc: daglichtverlenging.

Door daglichtverlenging kunnen we de kippen aan de leg houden.

Maar het is dus ook belangrijk voor de hanen.

Toch is het belangrijk na te denken over de bijverlichting van de hanen gelijktijdig met de hennen in verband met de start van het komende fokseizoen.

Vooraf bij de oudere hanen wil de bevruchting in het voorjaar niet altijd goed op gang komen.

Om een haan in productie te brengen wordt de volgende methode wel toegepast.

De haan wordt een maand eerder blootgesteld aan daglichtverlenging dan de hen.

Per week wordt een half uur daglichtverlenging toegepast, zodat de hanen na een maand twee uren voorsprong hebben op de hennen.

Dit is essentieel voor een goede bevruchting voor de gehele fokperiode.

Hennen zijn onder dezelfde lichtcondities namelijk eerder in fokconditie dan hanen.

Het gevolg hiervan kan zijn dat de hanen te laat in fokconditie komen waardoor in het begin van de fokperiode sprake is van een slechte bevruchting.

Gevolg: veel onbevruchte eieren aan het begin van het fokseizoen.

Dat betekent dat de hanen gedurende tenminste een maand apart moeten worden gehouden.

Ze mogen na een maand weer bij de hennen. De hanen en de hennen krijgen vanaf dan dezelfde bijverlichting, dus die waar de hanen aan zijn gewend. Meestal doen fokkers het niet zo.

Zowel de hanen als de hennen verblijven in dezelfde ruimte, vooral omdat we willen dat de hennen doorgaan met het leggen van eieren. Maar dat is eigenlijk niet zoals de natuur het heeft bedacht.

Er is voor de hennen geen rustperiode. En dat is in strijd met hetgeen in de natuur zo mooi is geregeld.

2. Rui.

We zien het bij onze jonge dieren, jeugdruï.

Voordat een volwassen kip het definitieve verenkleed heeft is er al twee keer geruid.

Iedere fokker kent dat wel, de hokken liggen vol met veren, eerst veel donsachtige veertjes en later al wat steviger veertjes.

Wie vroeg fokt bijvoorbeeld in januari kan te maken krijgen met een derde rui in hetzelfde jaar.

Ruïen kost enorm veel energie voor een kip.

Er is een extra behoefte aan vooral kalk en eiwit.

Bij jonge kippen kan de derde rui worden uitgesteld door vanaf september bij te verlichten tot circa 14 uren. Dus ook hier speelt licht weer een belangrijke rol.

Jonge hennen die al heel vroeg aan de leg zijn kunnen nek-rui krijgen.

Daarbij stoppen ze dan vaak met leggen van eieren.

De jonge hennen zijn als ze gaan leggen nog niet volgroeid.

Fokkers die te snel overschakelen van opfokvoer naar legvoer kunnen met dit probleem te maken krijgen. Gun uw jonge dieren dus de tijd om zich te ontwikkelen.

Stop pas met opfokvoer als de jonge hennen echt aan de leg gaan.

Dat moment verschilt per ras

Bij een vroege leg is het raadzaam extra kalk te verstrekken omdat de aanmaak van het skelet en het verenpakket ook kalk vraagt net als de aanmaak van de eierenschalen.

De Poules de Bresse zijn doorgaans al op een leeftijd van 4 maanden aan de leg terwijl andere rassen meestal pas na 6 maanden het eerste eitje leggen.

Het is wel zaak dan meteen extra kalk te verstrekken.

Anders loop je de kans op kreupelheden of skeletgebreken op wat latere leeftijd.

Er kan sprake zijn van onregelmatige rui.

De oorzaak kan dan zijn dat in de winter onregelmatig wordt verlicht.

Hou dus liever vaste tijden aan.

Volwassen kippen ruïen in het voorjaar gedeeltelijk.

Maar na de zomer of in het begin van de herfst is sprake van een complete rui die kan duren tot wel in november, zodat ze voor de winter weer een mooi nieuw verenkleed hebben.

De complete rui verloopt gefaseerd zodat de kip niet in één keer kaal wordt.

Eerst zijn de nekveren aan de beurt.

Daarna volgen de hals-, borst- en buikveren en ten slotte de vleugelveren en de staartveren.

De laatste fase duurt het langst.

In de herfst-ruiperiode hebben de kippen het best zwaar.
Alle energie gaat naar de opbouw van het nieuwe verenpakket.
Als kippen buiten loslopen en het is koud en regenachtig kunnen ze beter binnen worden gehouden, omdat ze dan bevattelijker zijn voor snot en andere ziekten.
Tijdens de rui ziet de kip er niet zo best uit en is vaak minder actief, de kop wordt bleek en de kam en de kinlellen worden wat kleiner.
De ruiperiode duurt één tot twee maanden.
Voor een vlotte rui is een goede conditie een vereiste.
Bij de best leggende hennen duurt doorgaans de rui het kortste.
Is de rui dus traag dan is dat een aanwijzing dat de hen geen hele beste eierlegster is.
Hoe korter de ruiperiode duurt hoe beter het is.

3. Voeding tijdens de rui.

In de rui-periode hebben de kippen extra proteïnen, eiwitten nodig voor de aanmaak van nieuwe veren. Veren bestaan voor 80-85% uit eiwitten.
Extra kalk is nodig voor de aanmaak van nieuwe pennen.
Het meeste legvoer bevat ongeveer 16% eiwit.
Er kan dan beter worden omgeschakeld op voer met 20-25% eiwitten of voer met meer eiwit dan legmeel/korrel aangevuld met voedingssupplementen..
Dus voorlopig stoppen met legmeel.
Bijvoeren met vlo-kreeftjes, meelwormen, gekookte eieren is een optie maar meestal niet te doen als er een wat grotere toom is met name als het grote hoenders zijn..
Zelf meng ik gemengde granen met wat (Plata)maiskorrels en doe daar plm.10 ml lijnzaadolie op 1 klein Bonduelle-blikje bij.
En daarbij voeg ik Blattimin-poeder.
Het geheel goed mengen zodat het vitamine en mineralenpoeder goed aan de granen hecht.
Lijnzaadolie bevordert de opname en geeft een mooi verenpakket.
Ook bevat lijnzaadolie veel van de gezonde Omega 3 vetzuren.
Verder geef ik Colombine Seaweed, dat is zeewiergrit voor duiven en ook geschikt voor kippen.

4. Nadere uitleg voedingsmiddelen.

Hierna ga ik verder in op de door mij beschreven voedingsmiddelen en supplementen.

Plata-mais.

Mais bestaat voor ongeveer 70% uit koolhydraten in de vorm van zetmeel.
Te veel mais voeren leidt tot vervetting van de dieren.
Een teveel aan zetmeel wordt namelijk door het lichaam omgezet in vetten.
In een tijd van rui kan de kip echter wel wat extra's gebruiken om niet te vermageren en in conditie te blijven. Mais bevat verschillende vitaminen en mineralen zoals vitamine C en B1 en de mineralen magnesium, koper, ijzer en mangaan.
Plata-mais bevat veel beta-caroteen.
Dat stofje zit ook in bijvoorbeeld wortels.
Maar ook in gras als is het in mindere mate.
Caroteen is de voorloper van vitamine A, wat wil zeggen dat het lichaam uit beta-caroteen (of pro-caroteen) vitamine A kan maken.
Datzelfde caroteen is ook een kleurstofje dat er voor zorgt dat de kippen mooie rode kammen en lellen krijgen. En ook niet onbelangrijk, dat de eierdooiers de gewilde geeloranje kleur krijgen.
Vitamine A is een belangrijke bouwstof voor de ogen.
In mais zit per 100 gram 9.2 gram eiwit.
Er zit relatief weinig calcium in namelijk 15 milligram per 100 gram.

Eiwit uit insecten en eieren of ander voer?

Om aan de eiwitbehoefte te voldoen kan worden bijgevoerd met bepaalde voedingsmiddelen.
Dat is in de praktijk duur en bewerkelijk.
Het beste is en blijft de vervanging van het legmeel door een voerkorrel of voermeel waarin meer eiwit zit.

Te denken valt aan opfokkorrel voor kuikens of wellicht nog liever voor kuikens van kalkoenen. Een teveel aan eiwitten is ook weer niet goed, omdat dit door de afbraak van een teveel aan eiwitten verzuring kan optreden in het lichaam.

Dit wordt gecompenseerd als de kippen voldoende groenvoer of gras krijgen.

In een compleet en goed uitgebalanceerd kippenvoer zijn de verhoudingen van de verschillende bestanddelen op elkaar afgestemd.

Blattimin voedingssupplement.

Hierna de product-informatie van Blattimin.

Blattin Mineralen bevat vitamines, mineralen en sporenelementen geschikt voor (huis)dieren. Het zorgt voor sterke botten, **een glanzende vacht of verenpak, een stabiele stofwisseling, sterk afweersysteem, goede vruchtbaarheid en een optimale ontwikkeling van jonge dieren.**

Samenstelling

Calciumcarbonaat 43% Monocalcium-fosfaat 25,8% Natriumchloride 13,2% Magnesiumoxide 3,0% Tarwezemelen 3,0% Biergist 2,0% Sojaolie 2,0%

Ingrediënten

Calcium 21,0% Fosfor 6,0% Natrium 5,0% Magnesium 2,0%

Toevoegingen per kg

Nutrionele toevoegingmiddelen

500000 IE Vitamine A (E 672) 60000 IE Vitamine D als Vitamine D3 (E 671) 2000 mg Vitamine E (3a 700) 1000 mg Vitamine C (E 300) 100 mg Vitamine B1 150 mg Vitamine B2 125 mg Vitamine B6 1250 µg Vitamine B12 780 mg Nicotinezuur 19 mg Foliumzuur 340 mg Pantotheenzuur 4000 µg Biotine 5000 mg Cholinechloride 100 mg Beta-Caroteen (E 160) 5000 mg Ijzer als Ijzer-(II)-Sulfaat, Monohydraat (E1) 40 g Jodium als Calciumjodaat, watervrij (E 2) 3300 mg Mangaan als Mangaan-(II)-oxide (E 5) 6000 mg Zink als Zinkoxide (E 6) 20 mg Selenium als Natriumseleniet (E 8)
Technologische toevoegingmiddelen: 1900 mg Zeeschuim (E 562)

Blattimin®

Mineralien, Vitamine und Spurenelemente sind essentiell für:

- kräftigen Knochenbau, schönes glänzendes Fell und glattes Gefieder
- stabilen Stoffwechsel
- optimale Entwicklung von Jungtieren
- gute Fruchtbarkeit
- starke Abwehrkräfte

Eine ausgewogene und bedarfsgerechte Ernährung ihres Haus- oder Nutztieres steht an oberster Stelle. Mit Blattimin® Mineralfutter können Sie die Fütterung ihres Tieres sinnvoll ergänzen (siehe Fütterungsempfehlung).

Zusammensetzung:

Calciumcarbonat	21,0%
Monocalciumphosphat	6,0%
Natriumchlorid	5,0%
Magnesiumoxid	2,0%
Weizenkleie	
Bierhefe	
Sojaöl	

Inhaltsstoffe:

Calcium	21,0%
Phosphor	6,0%
Natrium	5,0%
Magnesium	2,0%

12 Monate vor dem angegebenen Mindesthaltbarkeitsdatum hergestellt. Mineralfuttermittel einschließlich Vitamine mindestens haltbar bis: Datum und Nettogewicht siehe Gebirdeaufdruck.

Zusatzstoffe je kg:

Ernährungsphysiologische Zusatzstoffe:

350000 IE Vitamin A (3a672a)
60000 IE Vitamin D als Vitamine D3 (E 671)
2000 mg Vitamin E (3a700)
1000 mg Vitamin C (3a300)
100 mg Vitamin B1 (3a821)
150 mg Vitamin B2
125 mg Vitamin B6 Pyridoxinhydrochlorid (3a831)
1250 µg Vitamin B12
780 mg Niacin (3a314)
19 mg Folsäure (3a316)
340 mg Calcium-D-Pantothenat (3a841)
4000 µg Biotin (3a806)
5000 mg Cholinchlorid (3a890)
100 mg Beta-Carotin (E 160a)
5000 mg Eisen als Eisen-(II)-sulfat, Monohydrat (E1)
40 mg Jod als Calciumjodat, wasserfrei (3a302)
3300 mg Mangaan als Mangaan-(II)-oxid (E 5)
4000 mg Zink als Zinkoxid (3a603)
20 mg Selen als Natriumselenit (E 8)

Technologische Zusatzstoffe:

19000 mg Selenit-E (E 241)

Artikel Nr.: 4806737
Nettomasse: 2,5 kg
A 17

Blattimin : een geschikt product om uw kippen door de ruiperiode te halen.

Het is o.a. verkrijgbaar bij Junai: <https://www.junai.nl/blattin-mineralen-25kg.html>

Lijnzaadolie.

Lijnzaadolie wordt vooral gebruikt voor paarden om een mooie glanzende vacht te krijgen.

Het is verkrijgbaar bij bedrijven als Johannes Bosgra in Hurdegaryp.

Bij pluimvee krijgen de dieren er een mooi glanzend verenpakket van.

Het is goed voor de huid en de veren.

De lijnzaadolie moet van zogenaamde eerste koude persing zijn en moet koel en donker worden bewaard. Lijnzaad in pure vorm is niet aan te raden, omdat het blauwzuur bevat.

Blauwzuur is giftig.

Bij lijnzaadolie is het blauwzuur geneutraliseerd.

Lijnzaadolie moet donker en koel worden bewaard anders wordt het ranzig.

Lijnzaadolie en Omega 3 eieren.

In supermarkten ziet u bij de eieren tegenwoordig steeds vaker Omega 3-eieren staan die tegen een meerprijs worden verkocht. Om tot dit predicaat te komen wordt door eierboeren lijnzaadolie aan het kippenvoer toegevoegd. Lijnzaadolie bevat namelijk veel Omega 3 vetzuren. Omega 3 vetzuren zijn belangrijk om zogenaamde lagegraadsontstekingen in het lichaam tegen te gaan. In ons voedsel zit een overmaat aan Omega 6 en 9 vetzuren die juist deze lagegraadsontstekingen in de hand werken. Dit gebeurt niet als er tegelijkertijd ook Omega 3 vetzuren tegenover staan. In de goede verhouding zijn alle omega-vetzuren gunstig voor uw gezondheid. Lagegraadsontstekingen worden gezien als de oorzaak van hoge bloeddruk, diabetes, hart- en vaatziekten, MS en andere zogenaamde anti-immuunziekten. Op de vrees voor deze ziekten speelt de fabrikant dus handig in.

Van lijnzaadolie hoeft maar weinig gebruikt te worden. Zelf meng ik gemengde granen met wat (Plata)maiskorrels en doe daar plm.10 ml lijnzaadolie op 1 klein Bonduelle-blikje bij. En daarbij voeg ik Blattimin-poeder. Blattimin is zeer zuinig in gebruik. De kippen eten dit mengsel graag.

Zeewiergrit.

Zeewiergrit heeft een aangename geur en is wat kleiner dan gewone grit. Dat alles bevordert de opname door de kippen, met name de krielkippen. O.a. verkrijgbaar bij Yn 'e Loads, Feanwalden.

In Zeewiergrit voor duiven zit plm. 33% calcium.

Kippen eten dit liever dan gewoon grit.

De behoefte aan kalk(calcium) tijdens de rui is erg groot.

Extra kalk is nodig voor de opbouw van de pennen.

Extra kalk is ook nodig om ervoor te zorgen dat geen kalk wordt onttrokken uit andere delen van het lichaam van de kip, zoals de botten.

Dat was het dan.

Ik hoop dat u uw voordeel kunt doen met deze informatie.

Noardburgum. 14 oktober 2019

Jan Westerhof

Bronnen:

- Publicatie "Over Pluimvee, Paring en Bevruchting" van Greg Davies (Aviculture-Europe 2011)
- Boek "Kippen in Nederland" van Hans Schippers
- Boek "Kippen encyclopedie" van Esther Verhoef en Aad Rijs
- Website www.levendehave.nl
- Auteur zelf: eigen kennis en ervaring